

האמת הבלתי נוחה

אפשר להיות דמוקרטיה גם עם פסקת התגברות – אבל לא תהיה דמוקרטיה עם כיבוש, עם שיטה כלכלית שבה החלשים נשארים מאחור ועם הדרת ערבים. ומי שלא ייתן לכל אלה תשובה ברורה וקוהרנטית, ייכשל גם במאבק המוצדק מאין כמוהו לעצור חלק אחד מהתהליך

מחדש טוב יותר" של הנשיא ביידן ושל מדינות הסוציאל-דמוקרטיות המתקדמות.

הנה סכנה עוד יותר גדולה ולא פחות מיידית לדמוקרטיה ב"ישראל: בשנות שלטונה של הממשלה הנוכחית יש סיכוי משמעותי שהרשות הפלסטינית תקרוס, האינתיפאדה הרוחשת עכשיו בשטח תתפרץ עם עשרות אלפי חמושים פלסטיניים בלי עתיד וכלי הווה, צה"ל יגיב כפי שצה"ל יודע ומחוייב להגיב ואחרי לא מעט שפיות דמים בשני הצדדים, ישראל תהיה למדינה דו-לאומית דהפקטו, ואולי גם יותר מזה. ואם זה יקרה, וכאמור זה יותר מסביר, אזי יהיה הרכב הוועדה למינוי שופטים אשר יהיה, ישראל כבר לא תהיה דמוקרטיה. כי אפשר להיות דמוקרטיה גם עם פסקת התגברות, אבל אי אפשר להיות דמוקרטיה אם תחת אותה ריבונות, גם אם לא הוכרזה רשמית, חיים מיליוני אזרחים שזכויותיהם אינן שוות.

האמת הבלתי נוחה היא, שלא תהיה דמוקרטיה עם כיבוש, לא תהיה דמוקרטיה במדינה שהשיטה הכלכלית שלה היא שהחוקים ירוצו קדימה והחלשים יישארו מאחור, לא תהיה דמוקרטיה במקום שבו מדירים ערבים מהבמה. ומי שלא ייתן לכל אלה תשובה ברורה וקוהרנטית, ייכשל גם במאבק המוצדק מאין כמוהו לעצור חלק אחד מהתהליך. האמת הבלתי נוחה היא שמי רוצה להוציא מיליון איש לרחובות ולהרעיד את המדינה על תכנית לוין, לא יכול לג"מגם על "צמצום הסכסוך" או להגיד שזה "לא ימין ולא שמאל". פורום קהלת ונציגיו בפוליטיקה הם ימין מלא וקוהרנטי, מהירדן ועד לבניין בית המשפט העליון בירושלים.

המאבק נגד תוכנית לוין חשוב. אבל בלי הכרה שמדמוקרטיה לא בוחרים את מה שנוח, או את מה ש"מאחד", או את מה שמביא יותר אנשים לכיכר, אלא מגבשים אידיאולוגיה שלמה ונהירה כמו זו של מכון קהלת. בלי כל אלה גם אם יהיה ניצחון בקרב על עילת הסבירות, תהיה תבוסה במלחמה על הדמוקרטיה.

עפר שר הוא חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי

חרדה לחוסנה של מערכת המשפט ולגורלה של הדמוקרטיה הישראלית, אל מול הצעדים שעליהם הכריז שר המשפטים יריב לוין, היא כנה, מוצדקת ומשותפת להרבה ישראלים, כפי שאפשר היה ללמוד מגודלן ועוצמתן של ההפגנות במוצאי שבת האחרון. ואולם מי שחרד באמת לדמוקרטיה שלנו צריך להבין, שהתכנסות אך ורק תחת המכנה המשותף של התנגדות למתקפה על המוסדות המשפטיים אולי תביא רבבות לכיכר, אבל לא תהיה התשובה. על מהו המאבק האמיתי אפשר ללמוד דווקא מלוין עצמו וממי שסייעו לו לגבש את החבילה הרקונית שגיבש – אנשי מכון קהלת וגופי חשיבה אחרים, שהמטרה שלהם גדולה בהרבה: שלטון ימני-שמרני בישראל, שיחבר ערכים שמקורם דתי, השקפה כלכלית נאו-שמרנית על סף הליברטריאניות, פירוק של מערכת המשפט – ושליטה על ארץ ישראל השלמה. אין שום הבדל בין סמוטריץ' המתנחל לסמוטריץ' שרוצה לחבוט בהסתדרות, בין קרעי שונא האליטות לקרעי שרוצה לפרק את השידור הציבורי, בין לוין שרוצה שהפוליטיקאים ישלטו בשופטים ללוין שאירח בכנסת כנס על סיפוח יהודה ושומרון, בין נתניהו שמאפשר את כל אלה לנתניהו שמוביל את ישראל בדרך בטוחה למדינה אחת, דו-לאומית, בין הירדן לים.

מולם מתייצב השמאל הישראלי, המכנה את עצמו "מרכז" כי בעניינים כלכליים ומדיניים אין לו באמת ויכוח עם הימין, ובידו דגל אחד בלבד – ההגנה על מערכת המשפט, שהפכה לסמל האחרון של הליברליות בישראל. בעולם המערבי יש היום לשמאל תשובות חדשניות ותפיסה כוללת לגבי אתגרי הזמן. הוא אומר בקול שאין שוויון (הסוגיה הכלכלית הבודדת ביותר בזמננו) בלי שיח של צדק וזכויות. הוא מבין שמערכת משפט חזקה ועצמאית חיונית כדי להגן על זכויות הפרט, אבל לא פחות מזה צריך של-פרט, כל פרט, יהיו זכויות. זו הרטוריקה והפרקטיקה של "לבנות

